

PERIOPERATIV SMÄRTLINDRING

Preventiv / Protektiv Analgesi

eller

”Premedicinering”

O.Naesh, docent

Anestesienheten i Helsingborg

*"Der Wundenmann"
Johan Wächtlin*

Der Wundenmann aus dem „Feldbuch der Wundartzney“ von 1517

Feldbuch der Wundartzney. Straßburg 1517

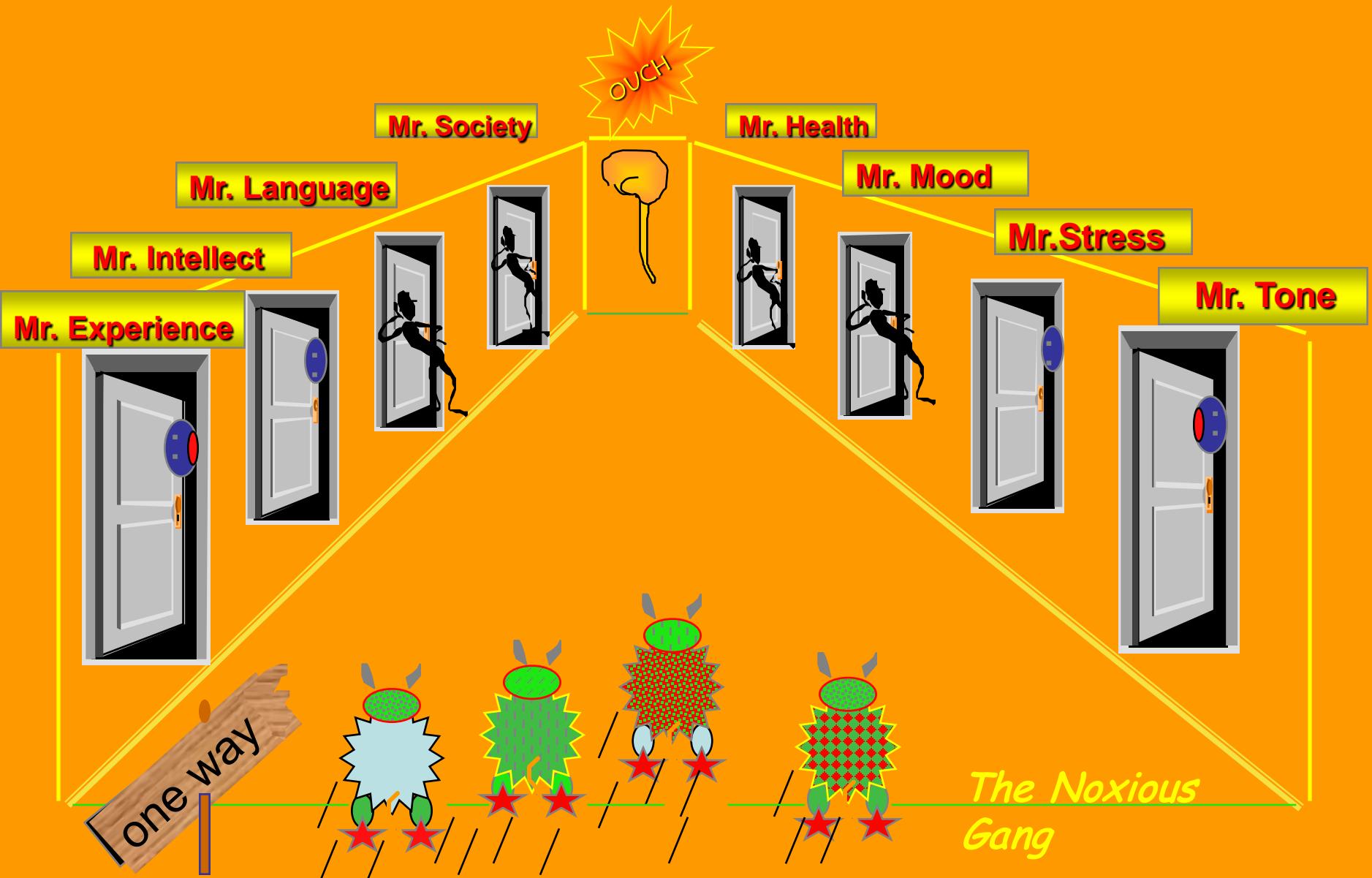

I

$$\Delta I_{\text{smärta}} = 1/L^2$$

...andras smärta gör ofta mindre ont...

"PAINGATE"

Smärt Typer

Nociceptiv: vävnads skada (*inflammation, ischemi*)

Neurogen: nervläsion (*periferal / central*)

Psykogen: inget somatisk substrat ("somatoform")

Okänt orsak: inte mätbar än ...

AKUT eller Långvarig (> 6 månader)

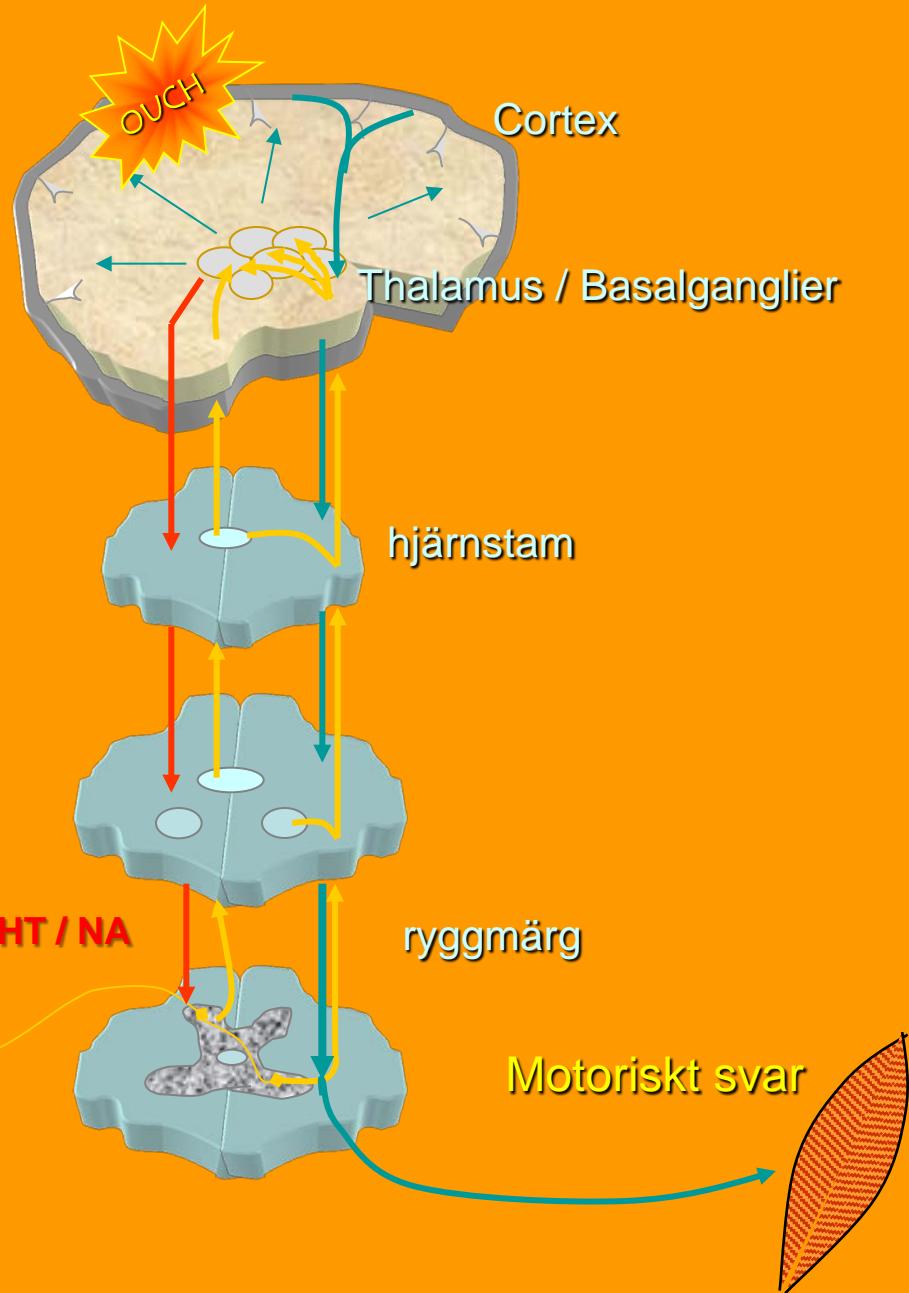
CANCER RELATERAD eller ICKE CANCER RELATERAD

POSTOPERATIV SMÄRTA
alltid blandsmärta (nociceptiv / neurogen)

R.Descates 1665

Perifert Trauma
Nociceptor signal

O.Naesh

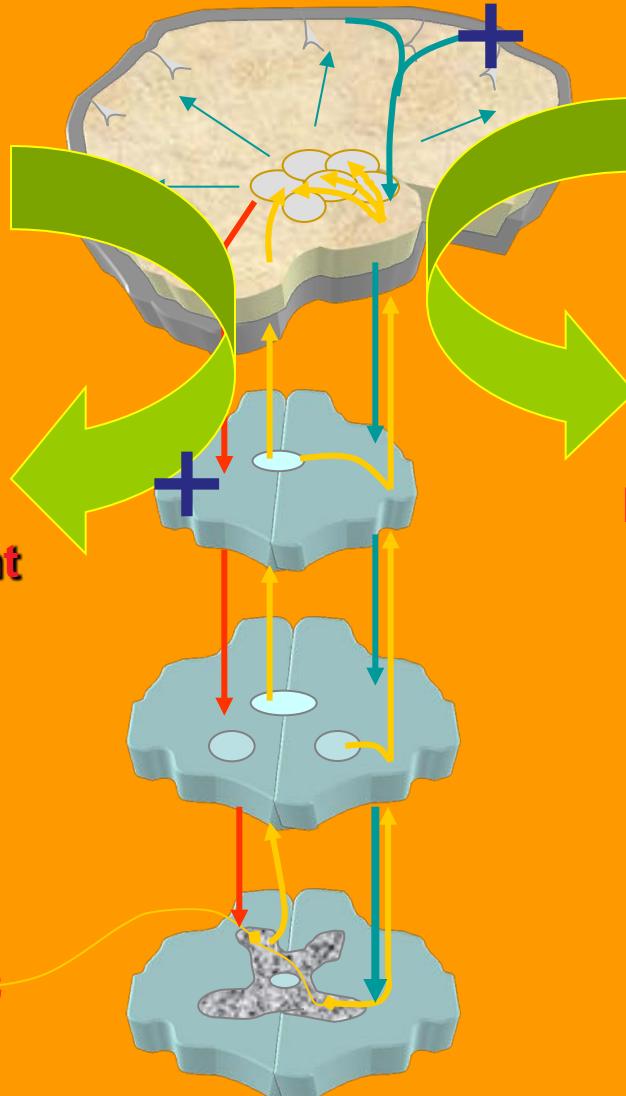
Central smärttransmission

C - afferent:

långsamare, diffus
viscero-emotionell

Emotionellt
Neuroendokrint
Humoralt
- respons

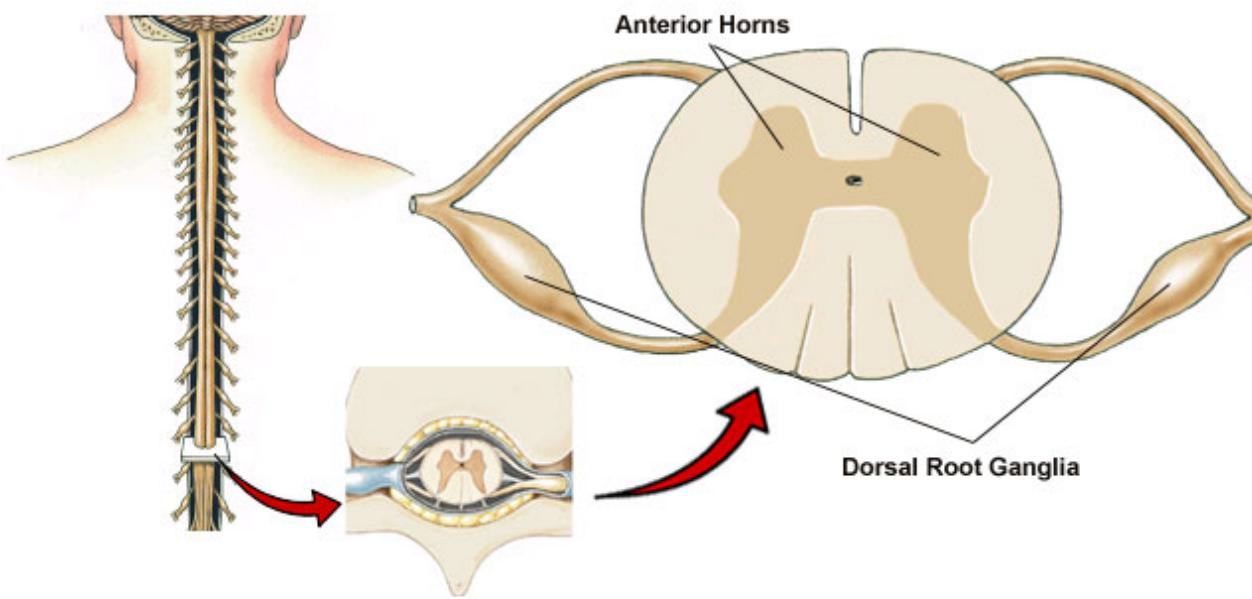

A δ - afferent:

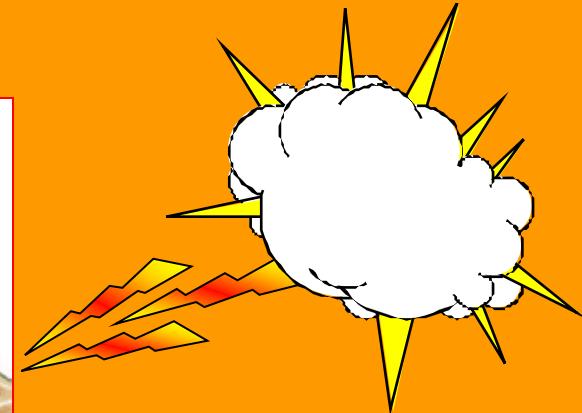
snabb, lokaliserad,
distinkt
Somato-sensorisk

Sensitisering och neuromodulation...

Figure F-6: Dorsal Root Ganglion & Anterior Horn

The dorsal root ganglion transmits sensory information while the anterior horn directs motor neurons.

Mediatorer :

Subst. P

Glutamate

Enkephalin

Endorphin

Cholecystokinin

Norepinephrine

PGE2

CGRP

5-HT

NPY

NGF

O.Naesh

Receptorer :

Opioid ($\mu/\delta/k$ - rec.)

NMDA

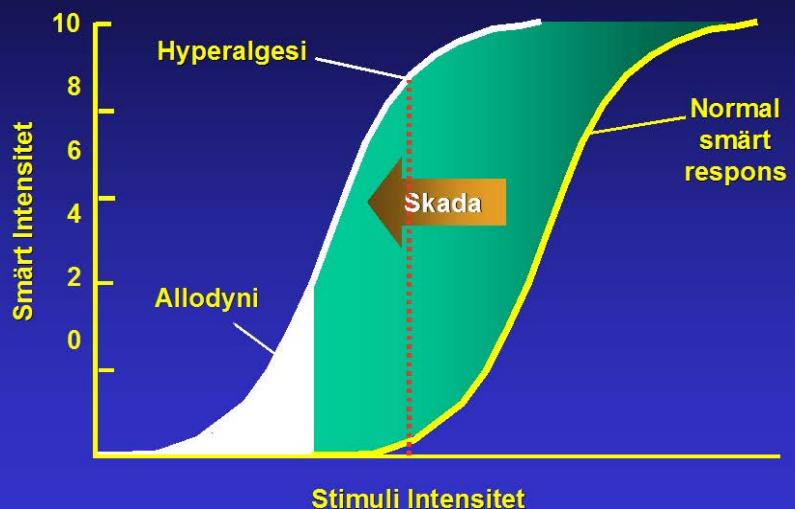
GABA

Adrenoceptors

5-HT

Vanilloid / Cannabinoid....

Smärt Sensitisering

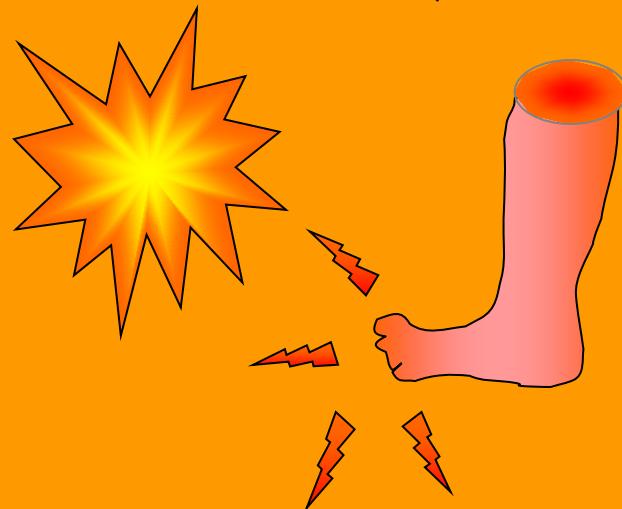

Gottschalk and Smith, Am Fam Physician 2001

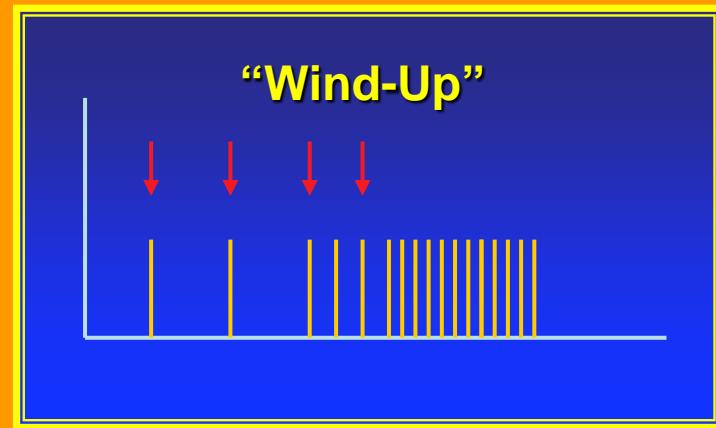
Repetitivt stimulus

Sensitization

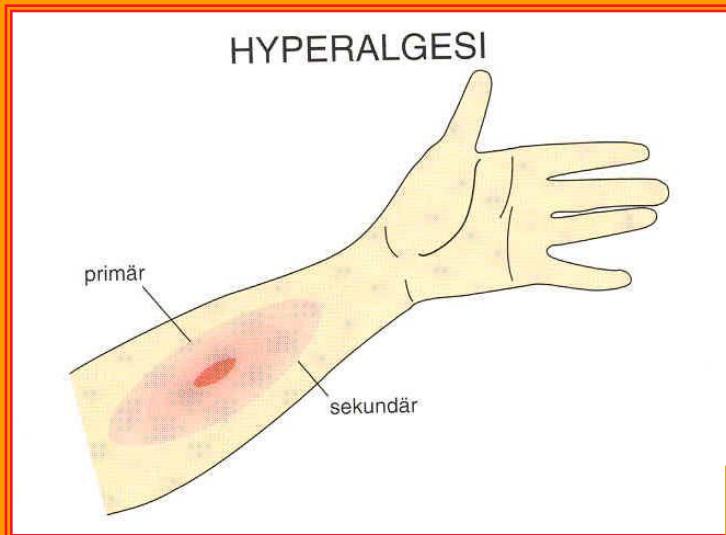
“Wind-Up”

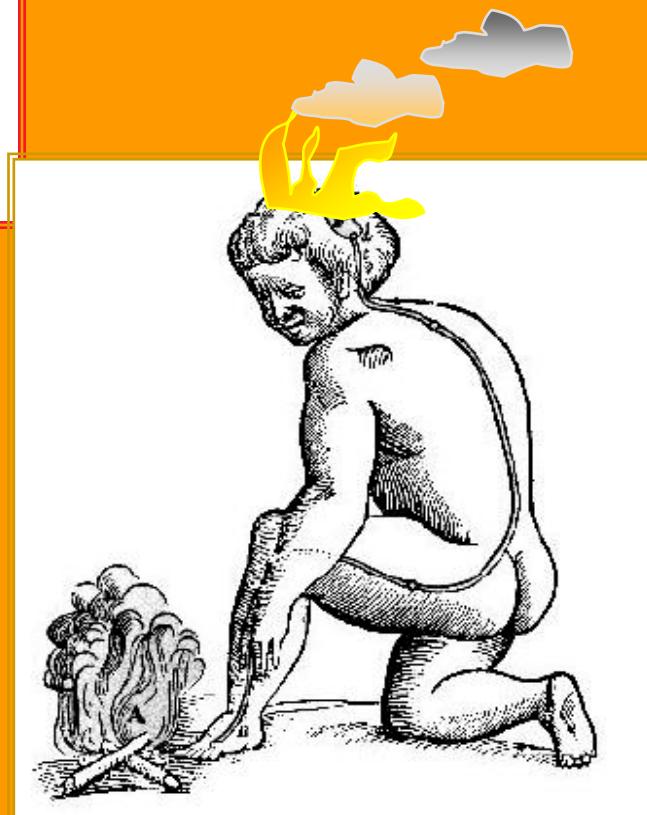
NMDA aktivering

O.Naesh

PERIFER SENSITISERING

CENTRAL SENSITISERING

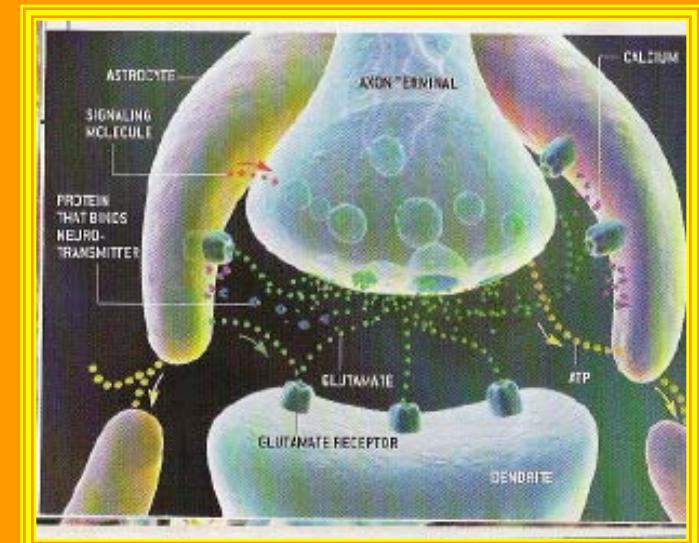
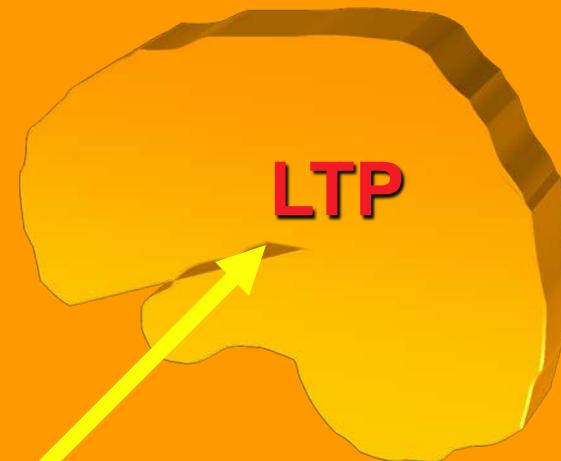

R.Descartes 1665

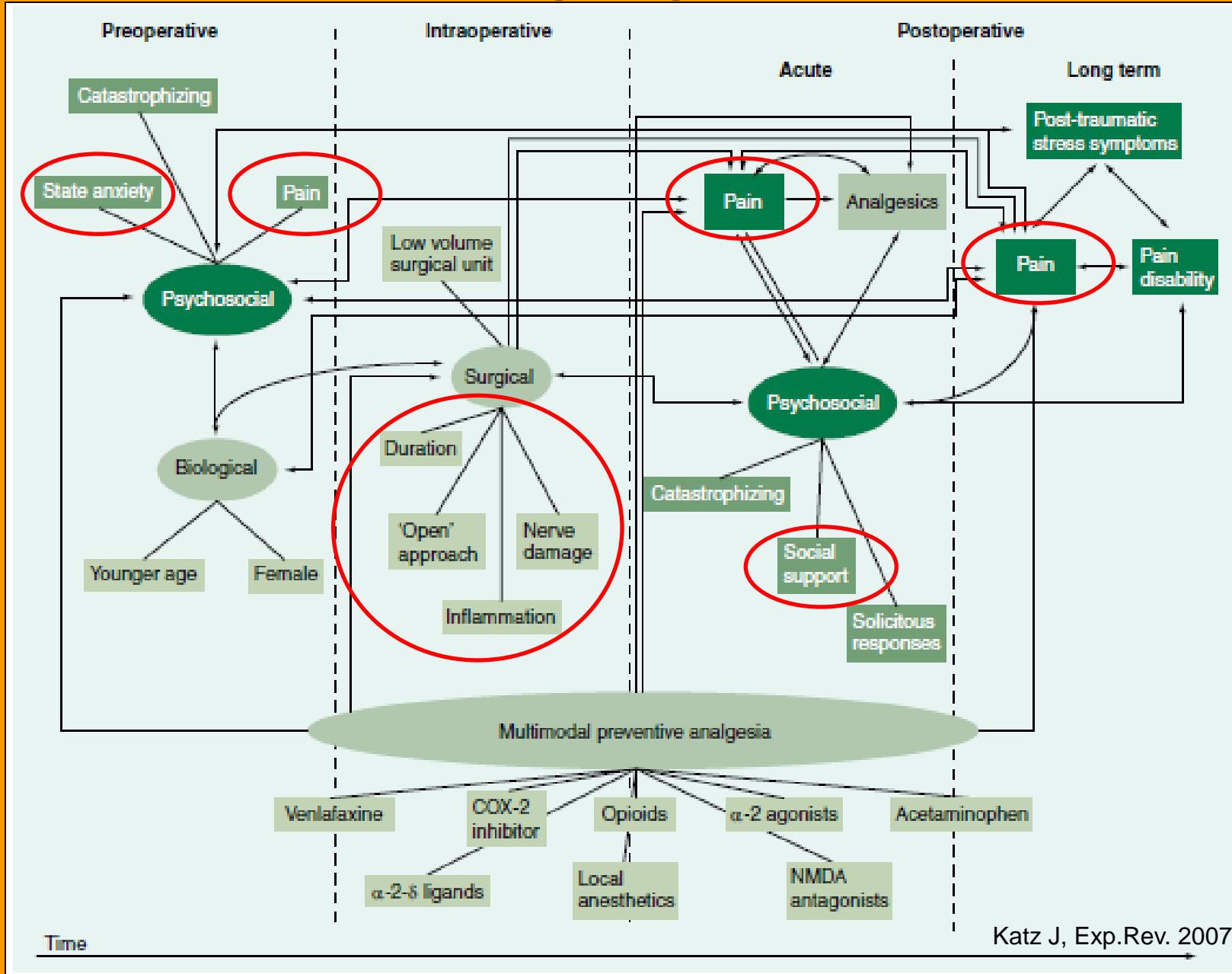
O.Naesh

SMÄRTMINNE / "INLÄRNING"

Upprepad stimulus

Från akut till långvarig smärta efter operation

Akut Smärta

Beteende ändringer

Smärtminne induktion

Cerebral sensitisering

DRG plasticitets ändring/sensitisering

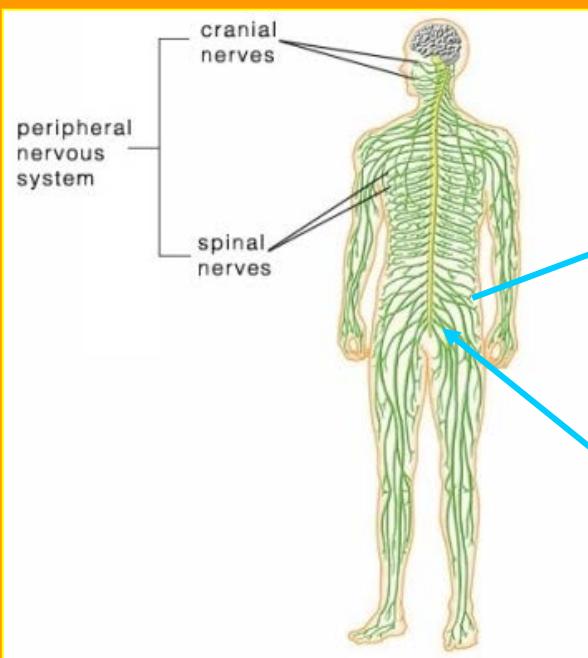
Ändrad smärtinhibition

Perifer sensitisering

Kronisering
av
smärtan

Farmakologiska Princip vid Kronisk Smärta

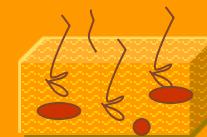
Perifera nervsystemet

Lokal Anestetika
Antiepileptika
Opioider
TCA

Central Sensitisering

Perifer Sensitisering

Antiepileptika
Opioider
TCA / SNRI's
NMDA antagon.

CNS

Decenderande Modulation

Antiepileptika
Opioider
TCA / SNRI's

?

Glutamat.
Cannabinoider
NGF
NK1
Subst P
CGRP

Terapeutiska Princip

Perception

Sensitisering

Modulation

Opioider

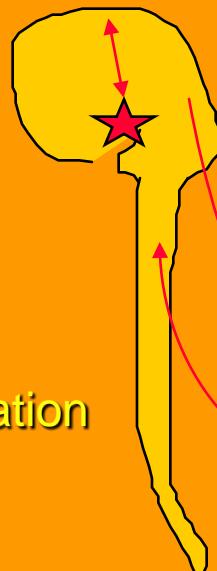
Paracetamol

α_2 -agonister

NMDA antagonister

5-HT återupptak.inhib.

Gabapentinoider

Stress Responses

Epidural /Adr. block

transmission

Regional Anestesi

transduction

Sensitisering

Perifera analgetika

NSAID

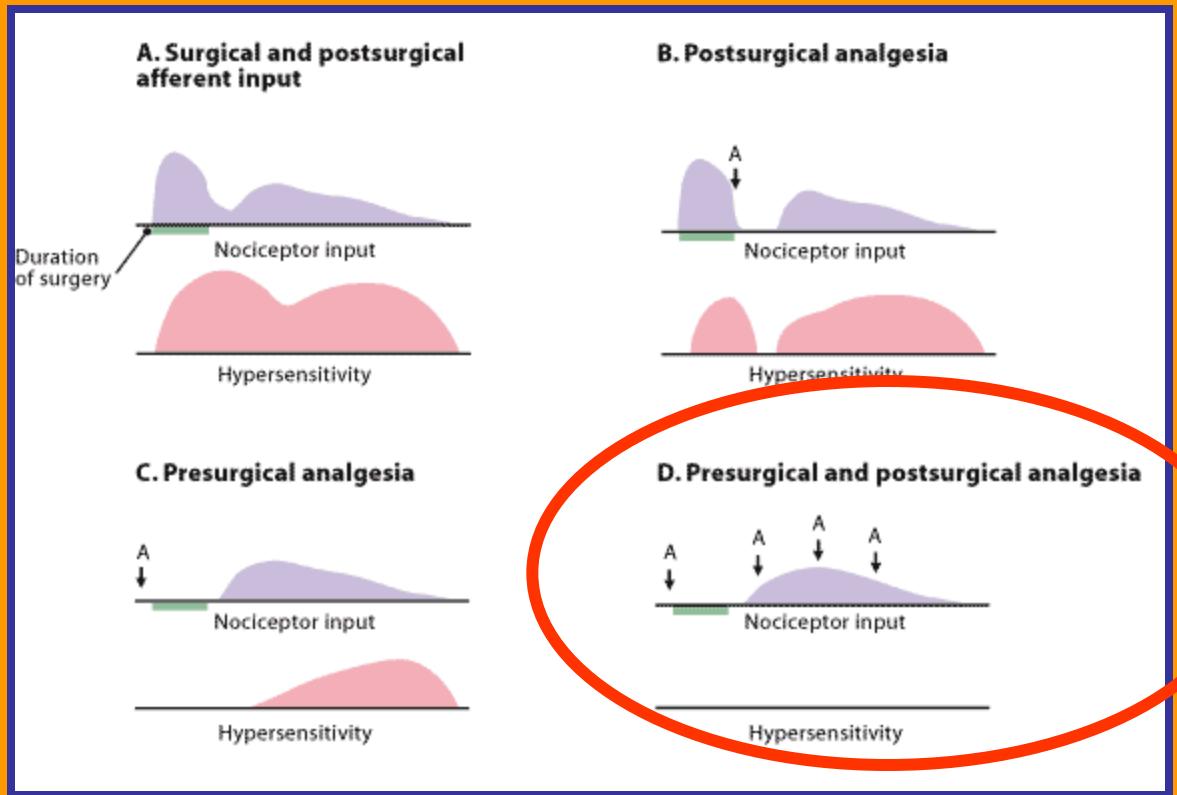
Lokal anestetika

Opioider

Glukocortikoider

O.Naesh

Preventiv Analgesi

... "an ounce of prevention is better than a pound of cure"

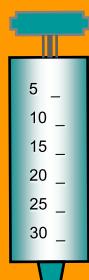

Titrera till effekt !

VAS

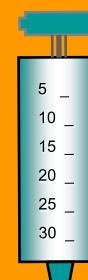
Dosera

Effekt VAS

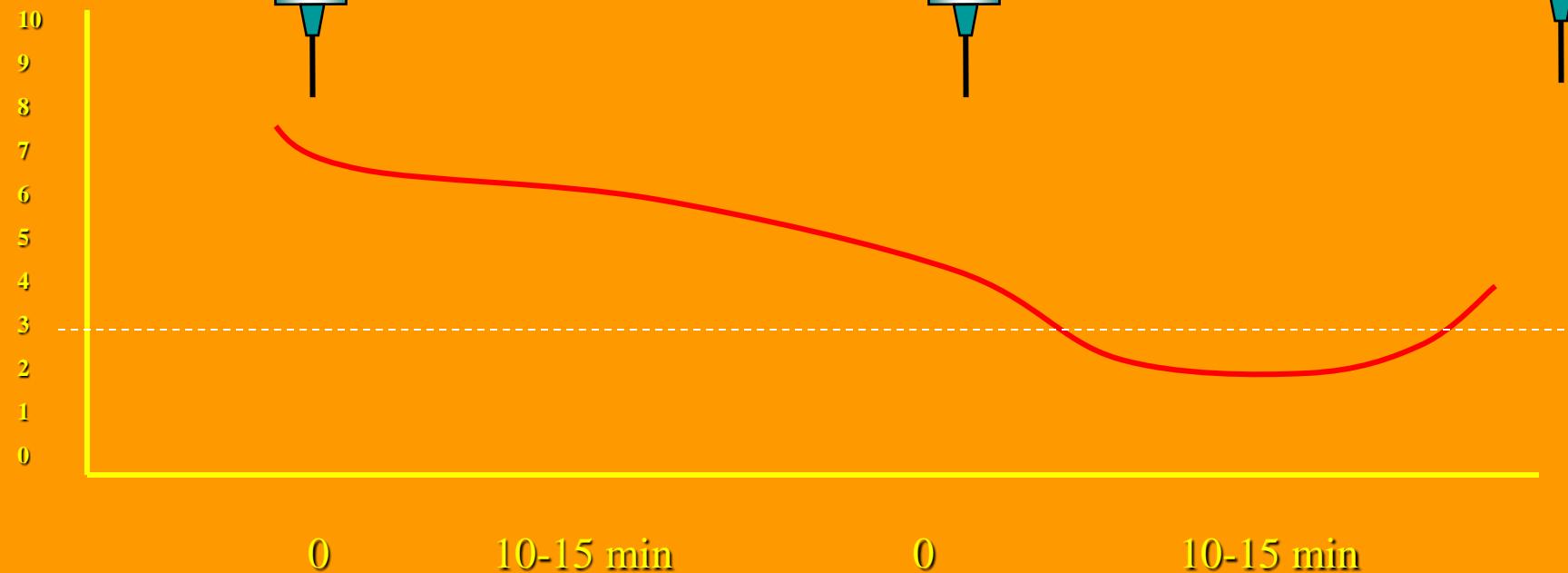
Dosera

Effekt VAS

?

ANALGETIKA

STARKA:

Ketobemidon
Morphine
Fentanyl
Oxycodon

} **OPIOIDER**

SVAGA:

Tramadol
Tapentadol
~~Kod~~ox~~in~~

} **OPIOIDER**

NON-OPIOID:

Paracetamol
NSAID's
Ketamine

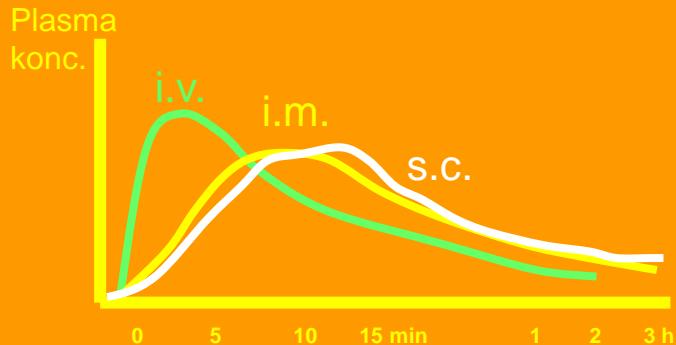
**Lokal
Anestetika**

Sedativa:

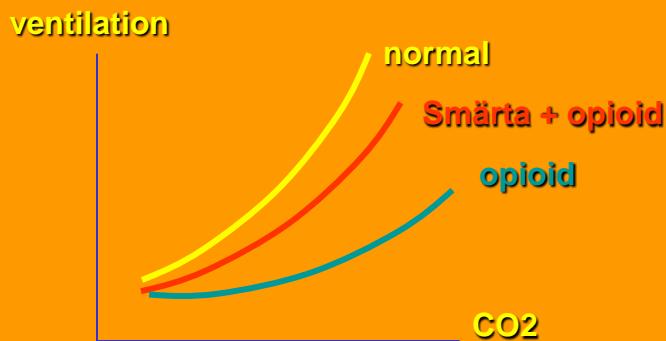
Benzodiazepiner

Gabapentinoider
 α_2 agonister
Antidepressiva (TCA/ SSRI/ SRNI)

Starka Opioider

	<u>Effektduration</u>
Ketobemidon	2,5 h
Morphine	2,5 h
Fentanyl	1,5 h (6h)
Alfentanil	~1 h (2h)
Remifentanil	6 min
Oxykodon (p.o.)	2-5 h
Oxykontin (p.o.)	8-15 h
Buprenorfin (p.o.)	6-8 h

Equipotens p.o. :

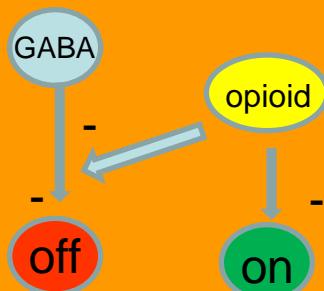
Morfin/Ketogan p.o. = 1 ; Oxykodon p.o. = 1/2 ; Metadon = 1; Heroin = 1/2-1/10

Morfin/Ketogan i.v. = 1/2 ; Buprenorfin = 0,04; Fentanyl plåster / dygn = 1/3-1/2 µg/t

Perifert verkande analgetika

NSAID
Opioider
Lokal anestetika
Capsaicin

Inhibition of excitation
Enhancement of inhibition

Centralt verkande analgetika

Opioider
morfín, ketobemidon, oxykodon,
hydromorfon, buprenorfin,
fentanyl
Paracetamol
Tramadol
Tapentadol
Klonidin
Gabapentin

Myter & Rön:

Opioider: skapar alltid avhängighet
maskerar väsentliga symptom
farligt hos äldre och barn
små doser är bättre
skal inte ges till narkomaner
bör inte ges i.v. på akutmott.
risk för okontrollabelt BT fall
förorsakar sedation och resp.depression
svaga opioider bättre / säkrare

*Myths, Fables and
Fairy Tales*

Icke opioider:

NSAID är farliga och pat. blöder
Paracetamol kan ges p.r.
Tramadol är "rävgift"
p.o. administration säkrare än i.v.

RISKER - akuta Opioider

- ANDNINGSDEPRESSION (RF < 8)
- SEDERING
- ILLAMÅENDE
- KLÅDA
- GI PARALYS
- BLÅS HYPOTONI

OBSERVERA:

RF

Sedering

SaO₂

Risk patienter: Andningsinsufficiens

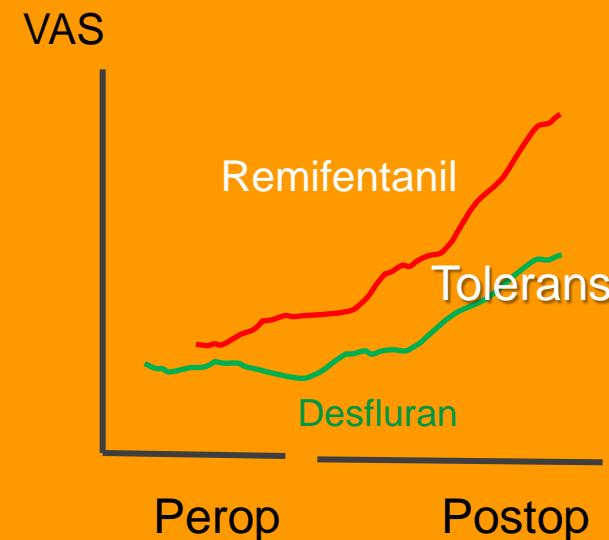
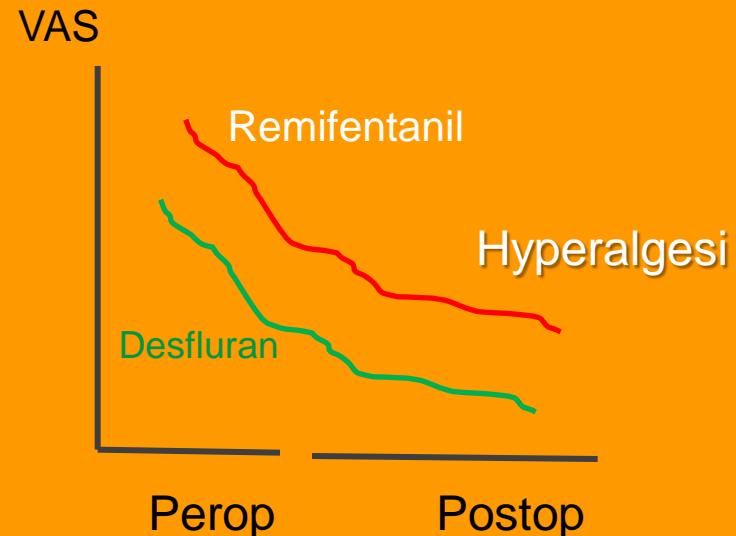
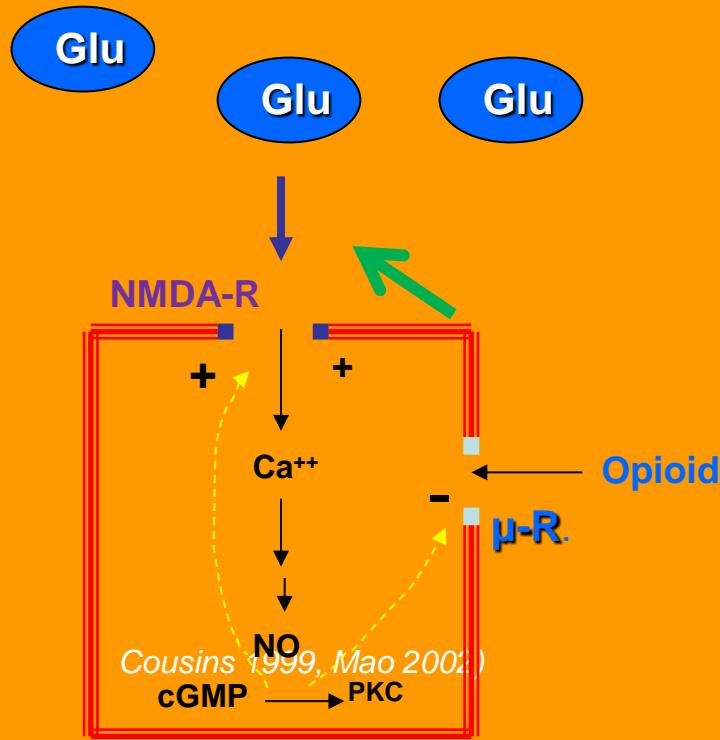
Hög ålder

Neuroskador (CO₂ !)

Sederade

Lever- / Njur insuff.

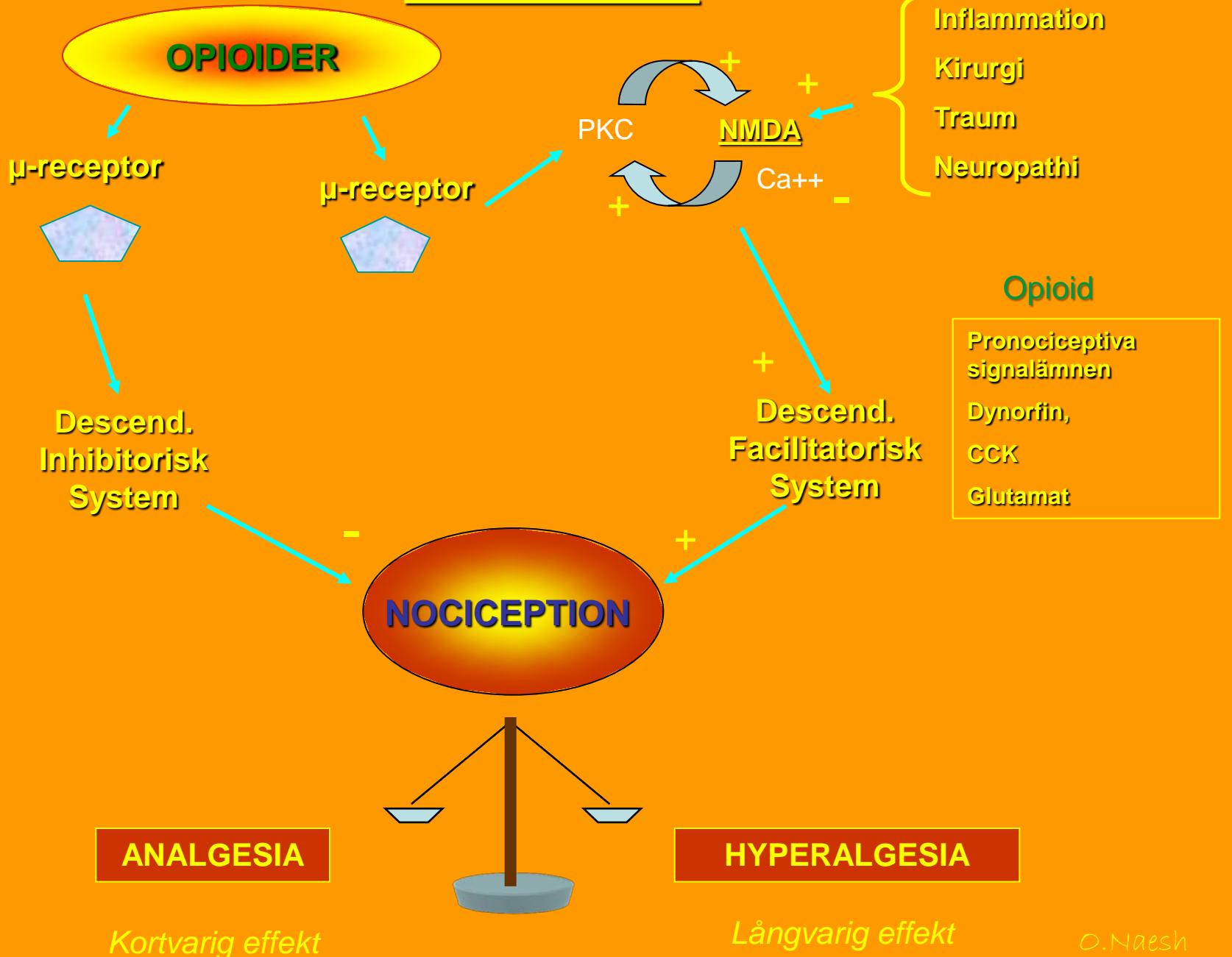
Opioid Induced Hyperalgesia (OIH)

Guignard Anesthesiology 2000;93:409

O.Naesh

AD UTRUMQUE

Svaga Opioider

TAPENTADOL:

låg μ -rec. affinitet (NA > 5-HT re-uptake inhib.)

Ingen andningsdepression

GI biverkningar < oxycodon och < tramadol

p.o. 50-100 mg /6 tim

TRAMADOL:

låg μ -rec. affinitet (5-HT > NA re-uptake inhib.)

Ingen andningsdepression

Ger ofta illamående om p.o./i.v. bolus adm.

Kan ev. adm. som långsam infusion (100 mg i 100 ml NaCl 0.9 % över 30 min (- bättre tolerans)

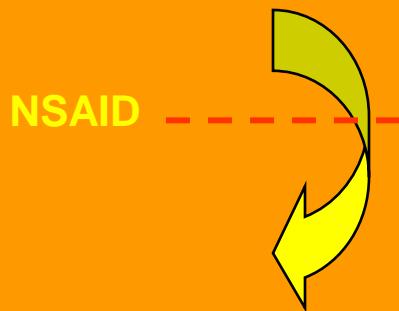
CAVE: antidepressiva

Cyclooxygenase (COX)

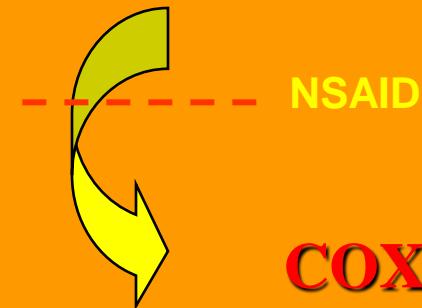
Fysiologisk stimulus

COX 1

Inflammatorisk
Stimulus

COX 2

Arachidonsyra

TXA_2 (thr. aggreg., vasokonstriktion)

PGI_2 (vasodilation, GI-mucosak protektion)

$\text{PGE}_1 / \text{PGE}_2$ (njura, GI-kanal, CNS)

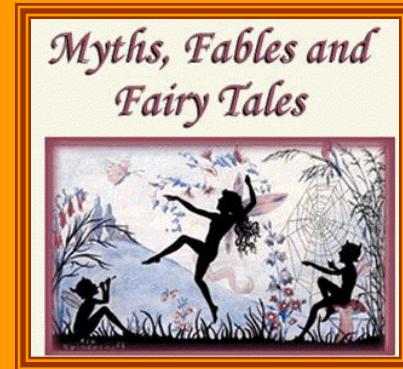
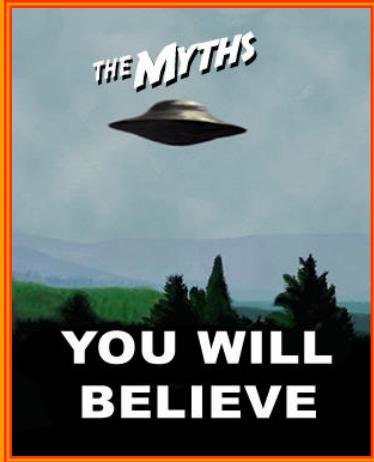
Inflammatorisk proces

(PGE_2)

(smärt sensitisering, vasodilation)

NSAID

MYTER

NSAID är farligt !

NSAID är kontraindicerad vid frakturer

NSAID får aldrig ges till astmatikere

NSAID ger alltid njursvikt

NSAID hindrar diagnostik (abdom.)

NSAID bör inte ges till barn

NSAID är inte opioid besparande

Alla NSAID är lika

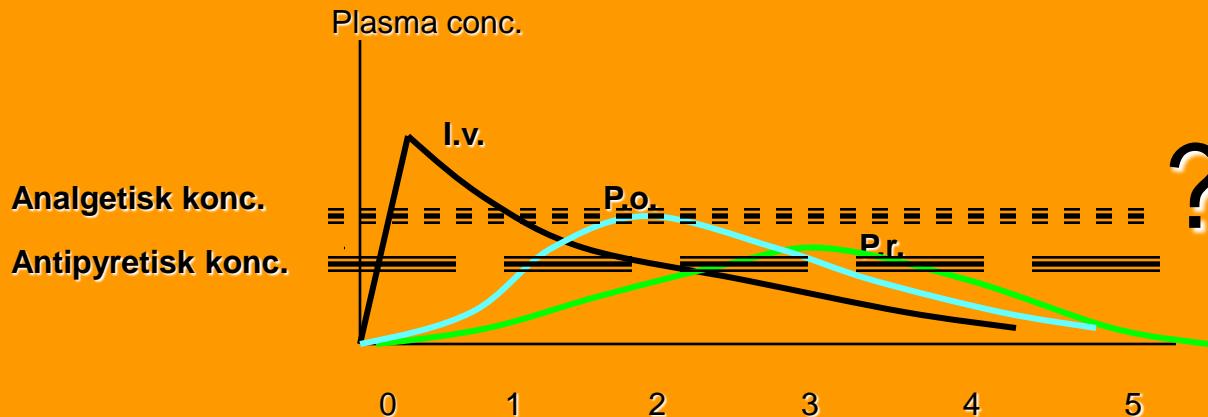
NSAID

KONTRAINDIKATIONER

- Hög ålder
- ASA / NSAID sensitiv astma (atopi) (\approx 5 -10 %)
- Alvarligt hjärtsvikt
- Alvarligt leversvikt
- Njursvikt (inkl. prerenalt svikt ~ dehydrering)
- Svår diabetes
- Tredje trimester
- Sulfonamid allergi (celecoxib, parecoxib, etoricoxib)

PARACETAMOL

Effektivt non-opioid "bas-analgetikum" (regelb.dosering) som del av multimodalt analgetika regim..

Rektal administration ej relevant till vuxna..

Oral administration (20 – 30 mg / kg)

Tas upp i duodenum (alkalisk pH)

Löslig / brus formulering i duodenum ~ 30 min

Max. konc. viktig

Intravenös administration optimal

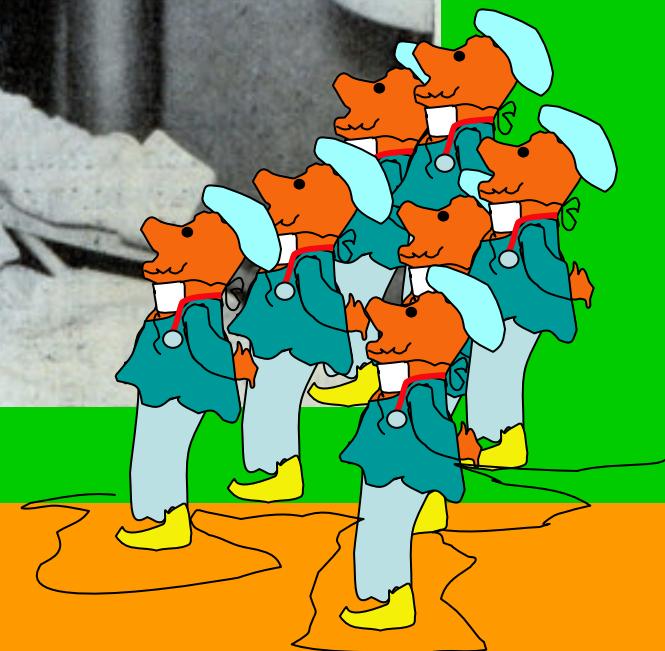
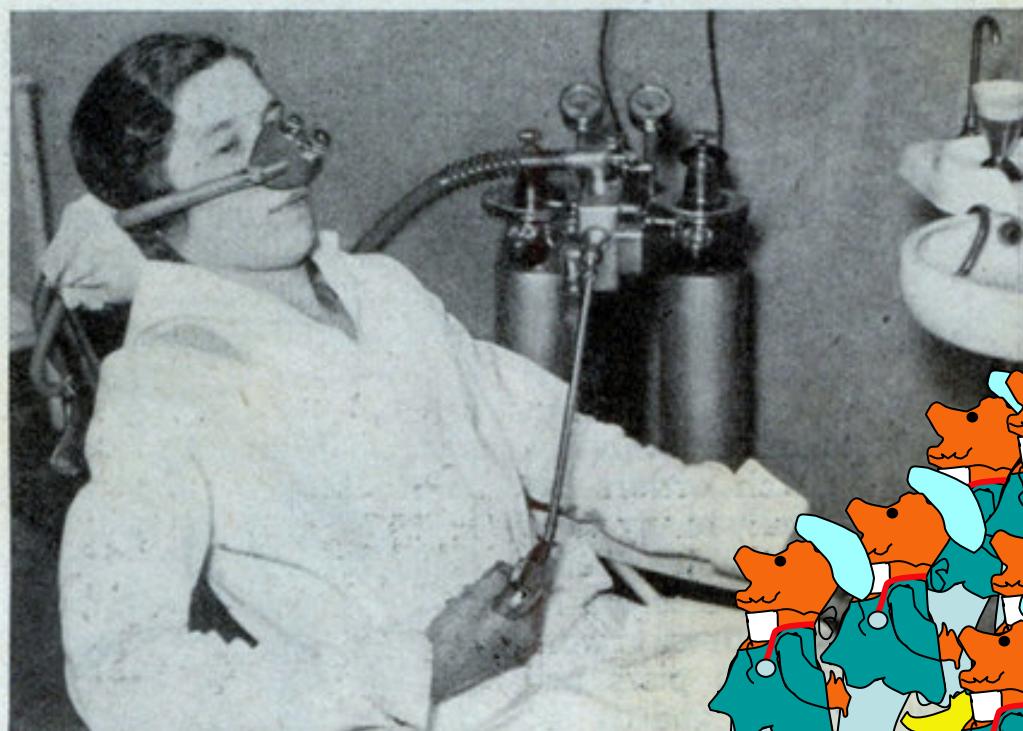
CAVE:

Leverinsufficiens

**Dysnutrition
(glutathion deplet.)**

> 60 - 90 mg/kg/d

N_2O "lustgas"

N₂O : O₂ (50:50) **"Entonox"**

Anxiolytiskt / Analgetiskt

NMDA antagonist

Lätt administrerad

Snabbt upptag

Kort duration

Hemodynamisk stabilitet

Prehospital

Korta procedur

Kontraindicerad vid:

Pneumothorax

Skallskador

Ileus / tarmparalys

Svår KOL

Intoxikationer / Konfusion

Risk för:

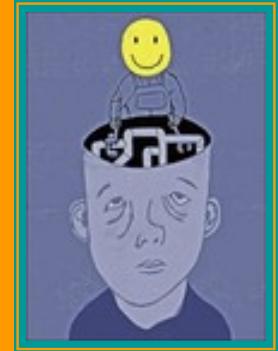
Översedering

Resp.depression (CAVE opioider)

Förörening (utsug !)

KETAMIN

*Dissociation mellan thalamocorticala och limbiska banor
resulterande i "dissociativ anestesi"*

Effekt: "vaken sömn"
analgesi

Dosering

Induktion: 1 - 2 mg/kg i.v.

"Low-dose" inf 1-5 µg/kg/min

Sidoeffekter:

Sympatikometisk (BT, HF, ICP)

Ökad O₂-konsumption

Hypersekretion

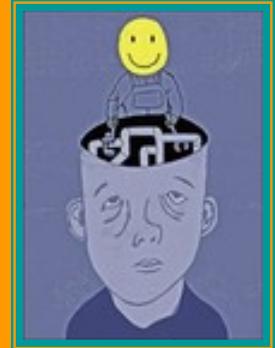
Hallucinationer

Muskelryckningar

Premedicinering:

Midazolam 0,01-0,05 mg/kg

KETAMIN

Fördelar :

Bevarade svalgreflexer

Hemodynamisk stabilitet

Ingen Andningsdepression

Idealiskt vid:

Korta

Smärtsamma

Procedur

Effekt Duration: i.v. ~ 15 min

i.m. ~ 30 min

p.o. ~ 2-3 tim

"Anti-sensitiseringss adjuvantia"

Gabapentinoider (gabapentin/ pregabalin):

Inkomplett databas !

Pat. står på GABA

Hyperalgesi i op. området ? (300-600 mg pre-postop)

α_2 agonister (Klonidin, Dexmedetomidin):

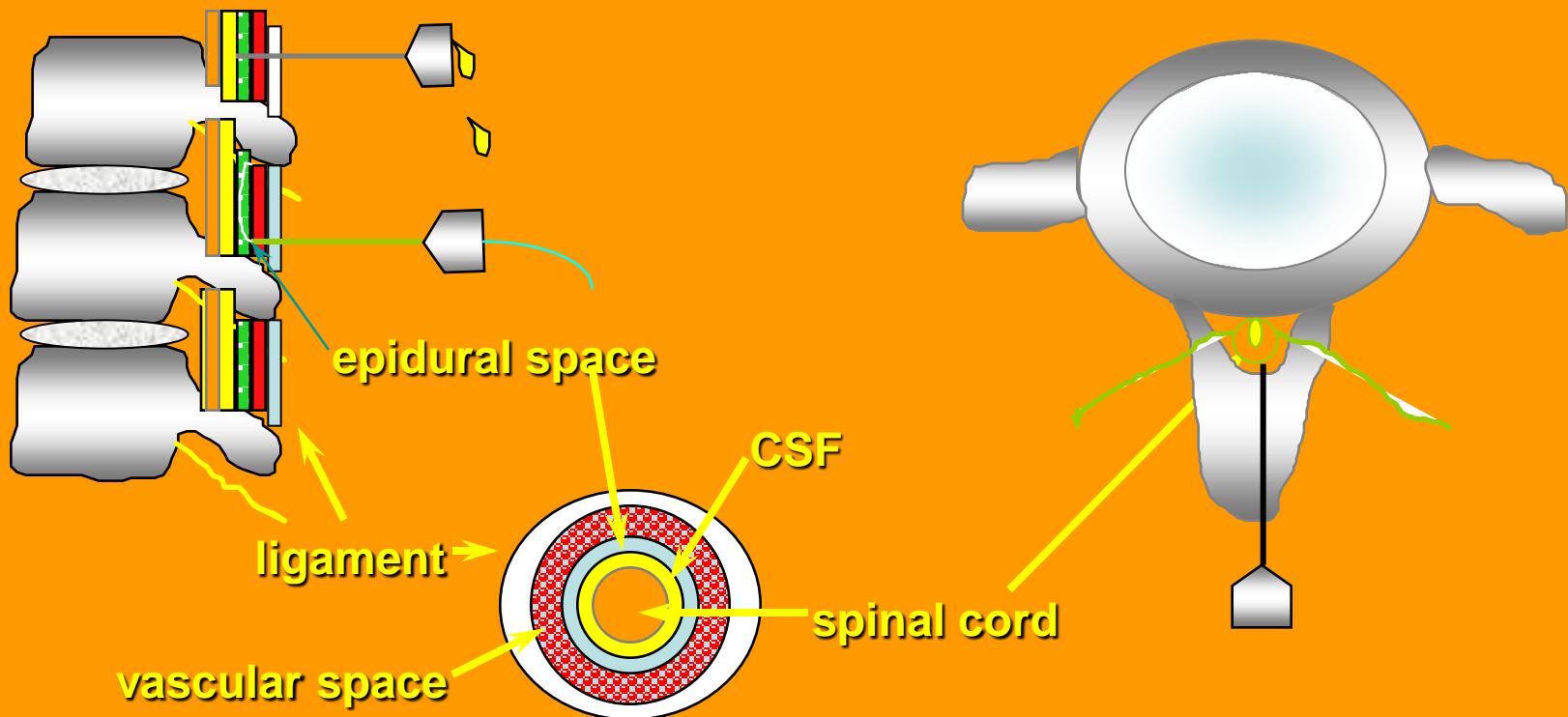
Premedicinering (Oral/Rectal) (4-5 µg/kg)

Intrathecal (1 µg/kg) ?

Serotonin/ Noradrenalin reuptake inhibitorer:

SSNRI (duloxetin, venlaflaxin) ?

Epidural / Spinal Anestesi ?

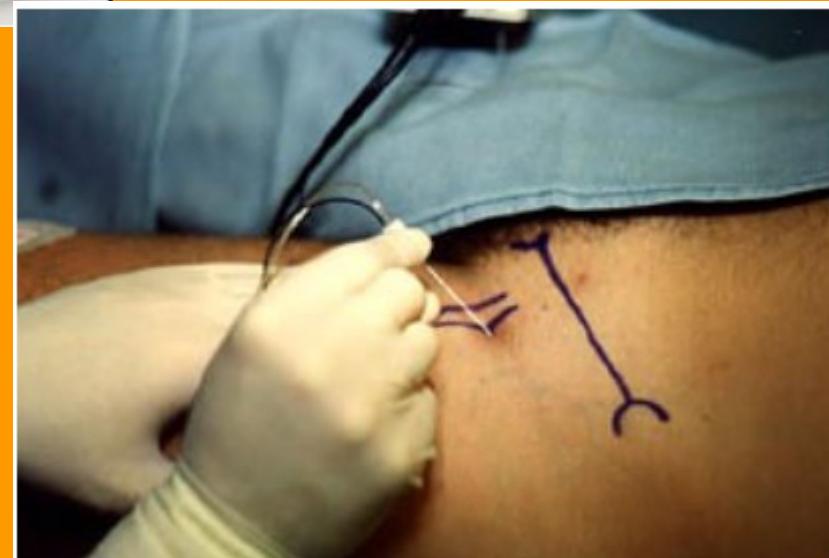

REGIONALA BLOCKADER

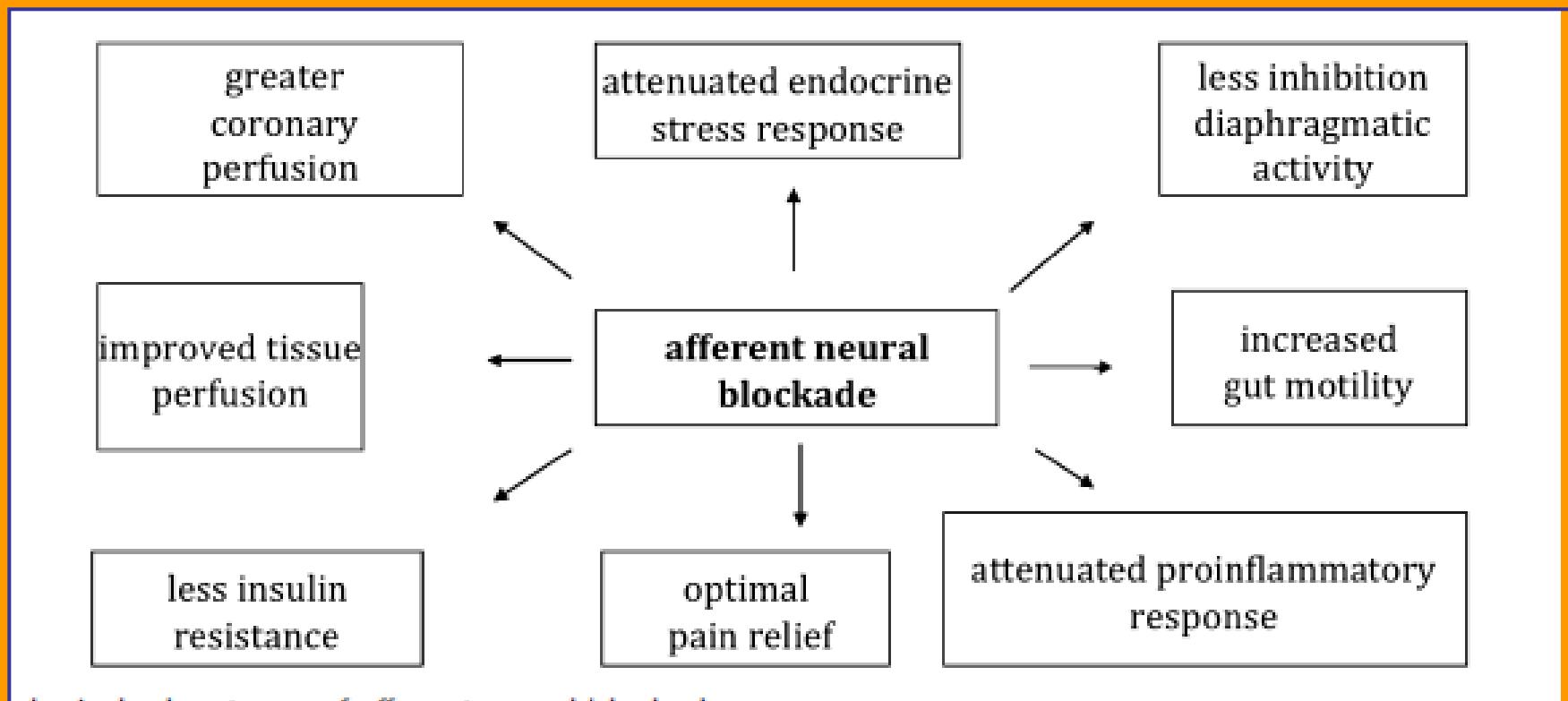
Single shot / kontinuerliga

NATURLIG DEL AV
MULTIMODALT REGIM !

O.Naesh

Fysiologiska fördelar med Regional Anestesi

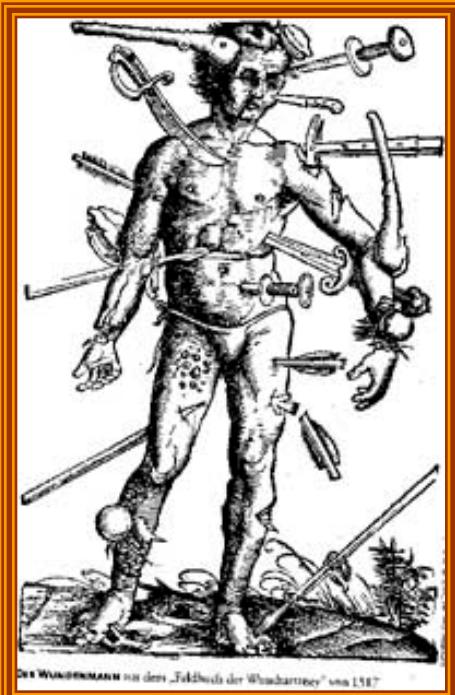

Unimodal Anti-inflammatory Therapy

O.Naesh

~~Monoterapi~~

Feldbuch der Wundartzney. Straßburg 1517

Multimodal terapi

Procedurspecifik

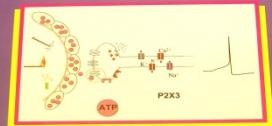
Multimodal

Balanserad

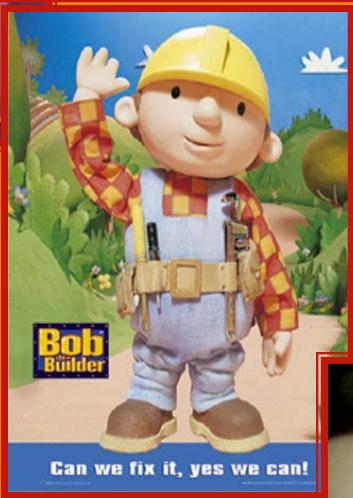
Individualiserad

Perioperativ Smärtlindring

Vi Vet...

INTERNATIONAL ASSOCIATION FOR THE STUDY OF PAIN

Vi Kann...

Det är Kost-Effektivt

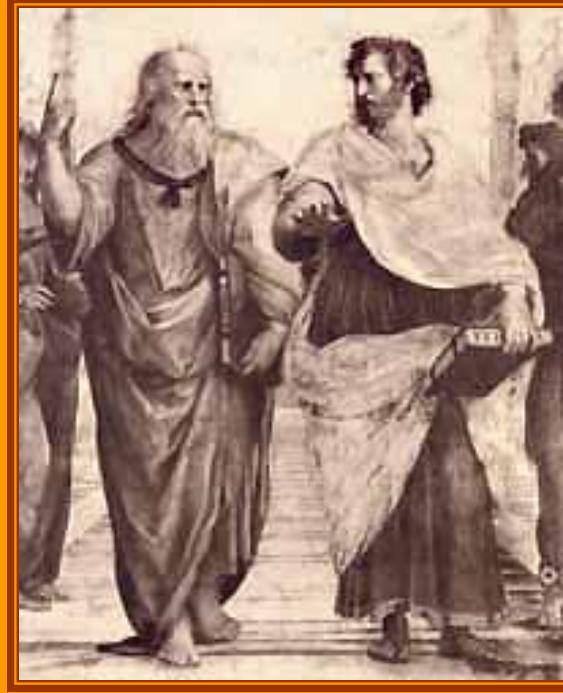
och...

Det är en fundamental
Mänsklig Rättighet

O.Naesh

*Kirurgi & Anestesi...
"a joint venture"*

...hela vägen

O.Naesh

Australian and New Zealand College
of Anaesthetists and Faculty of Pain Medicine

ACUTE PAIN MANAGEMENT: SCIENTIFIC EVIDENCE

Third Edition 2010

God Läslust

Edited by:
Pamela E Macintyre
David A Scott
Stephan A Schug
Eric J Visser
Suellen M Walker

<http://www.anzca.edu.au/resources/books-and-publications/acutepain.pdf>

*Det kanske känns
tungt..*

*Men insiktens
lyckokänsla*

Gör livet lättare

Tack för
uppmärksamheten

O.Naesh